

พุทธพจน์กิเลสอ้าง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม(วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะปฏิบัติ เวลาเทศน์ธรรมะปฏิบัติ มันจะเข้าถึงใจนะ ถ้าเป็นธรรมะปฏิบัติ อ่านหนังสืออ่านคำรับตำรา เทศน์ว่าการกันอย่างนั้นเป็นทางวิชาการ แต่ถ้าเทศน์ปฏิบัติ มันเป็นภูมิของครูบาอาจารย์ที่เทศน์ ถ้าภูมิของครูบาอาจารย์มีเท่าไร มันก็ออกได้เท่านั้น

ทีนี้เวลาฟังธรรม ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า การได้ยินได้ฟังธรรมนี้แสนยาก เพราะอะไร เพราะธรรมสมัยพุทธกาล ออกมาจากพระโอษฐ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คูสิ พระอัสสชิเทศน์ว่าการพระสารีบุตรเป็นพระโสดาบัน นี้ออกจากปากของพระสาวกด้วย แต่จะออกจากปากพระสาวก ต้องผู้รู้จริง ถ้ารู้จริงออกมาจากใจออกมาจากความรู้สึก อันนั้นมันเป็นธรรมล้วนๆ ใจ แต่ถ้าเป็นปริยัติ เราไปศึกษาเล่าเรียนมา ศึกษาเล่าเรียนมาขนาดไหนนะ กิเลสมันก็แอบอ้างมาทั้งนั้น กิเลสมันแอบอ้างพุทธพจน์ ว่านี่เป็นพุทธพจน์ๆ แล้ว กิเลสมันก็ชักใยอยู่เบื้องหลัง แล้วโลกก็เป็นอย่างนั้น

ในทางเถรวาท ทางวิชาการเขาบอกว่า เถรวาทนี้คับแคบ เป็นการท่องจำ มหายานของเขา เขาเปิดกว้างให้มีการศึกษากัน ให้มีการค้นคว้ากัน มันเป็นอาจารย์เขา เชื่อตามอาจารย์กันมา ให้ใครคิดค้นคว้าขนาดไหน เป็นการค้นคว้าไป นับถือกันไป จริงบ้างเท็จบ้างก็ว่าตามนั้น

แต่ถ้าเป็นเถรวาท เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขนาดท่องจำ ก็ท่องจำให้ได้เถอะ เพราะท่องจำอันนี้มันเป็นพุทธพจน์ คำว่าพุทธพจน์นะ เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราเชื่อสัตย์นะ เราจะเคารพบูชาณะ เคารพบูชาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพียงแต่เราต้องทำใจเราเข้าไปให้ถึงธรรม

ถ้าใจเราเข้าไปไม่ถึงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราต้องแค่นี้แหละ มันก็เป็นแค่นกแก้วนกขุนทองเท่านั้น พุทธพจน์ พุทธพจน์ อ้างว่าพุทธพจน์ แต่กิเลสเรามันยุบยอบไปบ้างไหม มันเจ็บปวดแสบร้อนขนาดไหน ใจของเรามันเจ็บขนาดไหน แล้วมันได้อะไรขึ้นมา แต่ถ้าเราศึกษานะ เราศึกษาของเรา เรามีศรัทธาความเชื่อ มันเป็นอำนาจวาสนานะ ถ้าอำนาจวาสนาของเราเราศึกษามา คุณติ คุณพระเราบวชมา อุปัชฌาย์อาจารย์สอนไว้แล้ว ในการบวชนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉลาดมาก เวลาบวชขึ้นมา อุปัชฌาย์องค์ใด ถ้าไม่บอกกรรมฐาน ๕ การบวชนั้นสำเร็จไปไม่ได้

นิสสัย ๔ อภินิหาร ๔ สิ่งนี้เป็นหัวใจของศาสนานะ นักรบจะรบกับกิเลสของตัวเอง มีอาวุธพร้อมหรือยัง เวลาบวชไปแล้ว อุปัชฌาย์ทุกองค์ต้องบอกนะ รุกขมูลนี้ แล้วมูลกรรมฐานนี้ สิ่งนี้มันต้องบอก ถ้าไม่บอก การบวชนั้นไม่สำเร็จประโยชน์

ถ้าไม่สำเร็จประโยชน์ เราบวชแค่นี้แล้วเราตั้งใจทำของเรา อุปัชฌาย์บอกแล้ว อุปัชฌาย์บอกมาจากไหนบอกมาจากธรรมวินัย.. ธรรมวินัยใครเป็นคนวางไว้? พุทธพจน์ไง! องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ไง ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่วางไว้ มันมาจากไหนละ

ถ้าเราทำจริง เหลือเฟือแล้ว.. เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ.. เรามองกันไม่ทะลุหรอก เราทำกันไม่ได้ เราทำสิ่งนี้ไม่ได้ แต่เราไหลไปเอาทางโลกไป ศึกษาธรรมะกัน ไพล่เอาไปทางโลกนะ เอากระดาษแผ่นหนึ่ง เอาความรู้กัน ความรู้อะไรนะ

เวลาประพฤติปฏิบัติกัน ทุกคนจะบอกว่า ต้องมีการศึกษาก่อน ถ้าไม่มีการศึกษาก่อนปฏิบัติไปแล้วมันจะหลง มันจะไม่เข้าใจ แต่เวลาไปศึกษาขึ้นมาแล้วมันไม่ใช่หลง มันยึด! มันยึดว่านี่เป็นความรู้ของมัน มันไปยึดธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่งศึกษามากเท่าไรยิ่งไปยึด ยิ่งไปยึดมันถือนั่นว่านี่พุทธพจน์ กระดิกไม่ได้เลย นั่นนะนั่นมันเป็นอย่างไร

เขาศึกษามาเพื่อเป็นแผนที่เครื่องดำเนิน เขาไม่ได้ไปศึกษามาให้ไปกอดยึดมันอย่างนั้นหรอก เขาศึกษามาเป็นเครื่องดำเนิน ดำเนินเพื่ออะไร ดำเนินเพื่อกิเลสของเราไป

ถ้าเราชำระกิเลสของเรา เราต้องตั้งใจ คุณติ ปริยัติแล้วมันต้องมีการปฏิบัติ ในเมื่อมีปริยัติแล้วมันไม่มีการปฏิบัติ ในเมื่อพอจะมาปฏิบัติก็ปฏิบัติแบบปริยัติ “พุทธพจน์ว่าอย่างนั้น ต้องทำอย่างนั้น” นี่ไง มันไม่รู้อะไรเลย ไม่รู้แหละแล้วยังอวดรู้ไง

ในกรรมฐานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “กรรมฐาน ๔๐ ห้อง” ในลัทธิศาสนาต่างๆ ในอาจริยวาท ในเถรวาท ในสิ่งต่างๆ ก็แล้วแต่ การตริกในธรรม การกำหนดพุทโธ เวลา กำหนดพุทโธ วิตกวิจารณ์ วิตกขึ้นมามันก็ตริกในธรรม เวลาศึกษาขึ้นมาแล้วก็ตริกในธรรม การตริกในธรรม การใช้ปัญญา สิ้นสุดกระบวนการของมันคือสมณะทั้งนั้น สิ้นสุดกระบวนการมันก็คือสมณะ

แต่เพราะมันไม่รู้ของมัน มันถึงบอกว่านี่เป็นการปฏิบัติ เป็นปัญญาสายตรง ใช้ตรรกะ ใช้ปัญญาสายตรงขึ้นไป ผลของมันคือสมณะ ผลของมันคือความว่าง แต่เพราะคนไม่เคยปฏิบัติ ไม่มีครูบาอาจารย์ ถ้าคนมีครูบาอาจารย์นะ ศิล สมาธิ ปัญญา

แม้แต่สมาธิเขายังไม่รู้จัก เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไป เขาบอก ว่างๆ ว่างๆ สมาธิยังไม่รู้จักว่าเป็นสมาธิหรือไม่เป็นสมาธิ คำว่า ว่างๆว่างๆ ใครบอก แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เรามีครูบาอาจารย์นะ ครูบาอาจารย์เราจะสอนไปมากกว่านั้นอีก

นี่พุทธพจน์กิเลสมันอังก พอมันอังกขึ้นมา มันน่าสังเวช คูสิ ปากพูดพุทธพจน์ มือถือสากปากถือศีล เวลาเมื่อถือสากปากถือศีลนะ “พุทธพจน์ พุทธพจน์” กิเลสมันถลอกไปสักตัวหนึ่งใหม่ นี่กิเลสมันอังกนะ มันชักโยยอยู่หลังมัน กิเลสกับธรรมมันคนละเรื่องกัน

เวลาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่กิเลสมันเต็มหัว กิเลสมันเต็มหัวแล้วกิเลสมันทำอะไรละ กิเลสมันก็อังกพุทธพจน์ใหม่ กิริยามารยาทสังคมใหม่ เป็นผู้ที่มิศีล มีธรรม มีจรรยาบรรณ อย่าผลอกิเลสนะ กิเลสมันชี้หัวเลย แล้วอังกอังกอย่างนั้นมันเป็นประโยชน์อะไร พุทธพจน์กิเลสมันอังก พอกิเลสมันอังกขึ้นมา ถือตัวถือตน ถือว่าเป็นความรู้ มีความรู้มาก มีขนาดไหน ยึดมั่นถือมั่นในความรู้ของเรา ยึดมั่นถือมั่นมันมันกิเลสทั้งนั้น เพราะมันยึดมั่นถือมั่น มันไม่เป็นความจริงหรอก

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติ คูสิ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ท่านรื้อค้น ของท่านขึ้นมา ท่านรื้อของท่าน ท่านศึกษานะ ศึกษาค้นคว้าขนาดไหน ศึกษาแล้วตรวจสอบ ทดสอบ.. ตรวจสอบ ทดสอบ.. ท่านจะทำของท่านมาตลอดไป เพราะไม่มีครูมีอาจารย์คอยสอน ครูบาอาจารย์ก็ไม่รู้เท่าท่าน

เวลาหลวงปู่มันนะ ครูบาอาจารย์มีอยู่ แต่ครูบาอาจารย์รู้อะไร? ครูบาอาจารย์ก็รู้พุทธพจน์นั้นแหละ แล้วกิเลสมันก็บังงาอยู่นั้น มันก็ชักโยอยู่นั้น ต่างตริก ต่างสงสัย ต่างพิจารณากันไป แล้วต่างค้นคว้ากันไป มีอะไรปรึกษากัน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านจะปรึกษากันตลอดเวลาว่าไปทางไหนจะไปอย่างไร จะทำอะไรให้เป็นไปได้ จิตมันสงบขนาดไหน ทดสอบเข้ามาแล้วมันไม่ได้ชำระกิเลสอะไรเลย มันสงบเข้ามาขนาดไหน พิจารณาขนาดไหน มันเป็นไปได้ทั้งนั้น มันเป็นไปได้เลย ถ้ามันไม่ตรงกับสัจจะความจริง

คูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทดสอบตรวจสอบอยู่กับเจ้าลัทธิต่างๆ อยู่ ๖ ปี ในสมัยนั้นผู้ที่ประพฤติกฎปฏิบัติก็เป็นเรื่องของโลก โลกเป็นใหญ่ ไม่ใช่ธรรมเป็นใหญ่ ถ้าโลกเป็นใหญ่ละ สิ่งใดที่มันถูกใจ ใครทำอุกฤษฏ์ ใครทำต่างๆ ใครทรมาณตนขนาดไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ไปศึกษากับเขาทั้งนั้น ศึกษาขนาดไหน มันไปไม่ได้ เพราะว่าอะไร เพราะตริกในโลก โลกกับธรรม โลกคืออะไร โลกคือความคิด ความคิดที่มีกิเลสค้นหาความทะยานอยากคือโลก โลกก็ปัญหา ปัญหาเกิดจากโลก ปัญหาเกิดจากเรา มีความสงบขนาดไหน แต่ยังไม่มีการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา ยังไม่มีโลกุตตรธรรม

โลกุตระมันเป็นอย่างไร โลกุตระมันอยู่ที่ไหน ไม่มีใครรู้ แต่บอกว่าเป็นธรรม เป็นสังฆธรรม ศาสดาองค์ใดก็เป็นพระอรหันต์ทั้งนั้น

มันหันไปไหน มันหันอยู่ในวิญญูะงะ มันหันออกจากวิญญูะไม่เป็น มันไม่รู้จักวิญญูะ วิญญูะ แม้แต่การเวียนตายเวียนเกิด คูสิ เวลาฤาษีชีไพรเขาจะลึกลับดีชาติได้ นี่ไงมันหันเข้าวิญญูะ มันไม่หันออกจากวิญญูะ มันหันออกจากวิญญูะไม่เป็น สิ่งนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษามาขนาดไหน สิ่งนี้ศึกษาเพราะอำนาจาวิชา สิ่งนี้มันไม่ได้ทำให้กิเลสยุบย่อยเลย ยังไม่สะกิดถึงกิเลสเลย มีแต่กิเลสเท่านั้นใหญ่โตกว่ามัน กิเลสยึดมันถือมันอยู่ในความเห็นอันนั้น มันจะสงบ มันจะร่มเย็นขนาดไหน มันคลายออกมามันก็ปุณฺชนธรรมดา

สิ่งที่เป็นปุณฺชน เห็นใหม่ เราต้องเกิดใหม่ เราต้องเกิด ถึงไม่ไว้ใจ ถึงหาช่องทางของตัวเอง ถึงที่สุดด้วยอำนาจาวิชา กลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา บุญกุศลในศาสนาพุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ละพุทธพจน์ เวลาโลกธรรม ๘ เวลาพระที่ไปเจอโลกธรรม ๘

“ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายไม่ต้องไปวิตกพิจารณาโลกธรรม ๘ เป็นธรรมะเก่าแก่ ไม่มีใครโดนโลกธรรมกระทบเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ในเมื่อเผยแผ่ธรรมไป เจ้าลัทธิต่างๆ เขามีการโต้แย้ง เขามีการขัดแย้งกัน เขาใส่ความองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามหาศาลเลย เขาได้รับกรรมไปตกรอกอเวจีก็มี เขาได้รับกรรมของเขาในปัจจุบันก็มี เขาได้รับกรรมของเขาไปตามธรรมชาติของเขา เพราะสิ่งที่เขาทำมันคือกรรมทั้งนั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า ธรรมะเก่าแก่ สิ่งที่มีมันมีอยู่โดยดั้งเดิม มันของเก่าแก่ ไม่มีใครโดนกระทบเท่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เป็นธรรมะเก่าแก่ “ภิกษุทั้งหลาย ! เธอจงพิจารณาสังขารทั้งหลายด้วยความไม่ประมาทเถิด” สอนภิกษุเป็นประจำ

ศึกษามาขนาดไหน บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ นันอาหารของนางสุชาดาแล้วถึงได้ธรรมอย่างนั้นนะ เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า บุญกุศลในพุทธศาสนาที่มีกุศล ๒ คราว คราวหนึ่งได้นันอาหารของนางสุชาดา เราถึงซึ่งกิเลสนิพพาน กิเลสมันตายไปจากใจเพราะนันอาหารมือของนางสุชาดา แล้วนั่งกินนั้น

พอนันอาหารของนางสุชาดา ปัญจวัคคีย์ ด้วยความคิดของโลก โลกคิดว่าการถืออุกฤษฏ์ ในการต่อสู้กับกิเลส มันต้องต่อสู้ด้วยความเข้มแข็ง นี่ความเห็นของโลก แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหันมานันอาหารของนางสุชาดา หันมามากมาก จึงทิ้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยายามฝึกฝนค้นคว้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ตรัสรู้ขึ้นมา บุพเพนิวาสานุสติญาณ อดีตชาติระลึกกันมาขนาดไหน มันก็เป็นบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณขนาดไหนก็แล้วแต่ มันเป็นอดีตอนาคต แต่อดีตอนาคตมันอยู่ที่ไหน อดีตอนาคตมันก็อยู่ที่หัวใจใจ หัวใจที่มันเก็บข้อมูลมาทั้งหมด อดีตอนาคต แล้วเขาก็ไปรู้อดีตอนาคต แค่นี้เอง ถ้ายี่สิบพรทำได้มากแค่นี้เอง ศาสดาในลัทธิต่าง ๆ ก็ทำได้เท่านี้ ธรรมะของเขา คือธรรมะที่เป็นตรรกะ ที่เขาคิดขึ้นมาเพื่อจะให้ เป็นวิธีการเข้าไปถึงจุดนี้ แต่มันทำไม่ได้ มันไปไม่สิ้นสุดหรอก มันเป็นไม่ได้ มันเป็นผู้วิเศษอีกต่างหาก เวลาจิตสงบขึ้นมา มันก็เป็นความสุขของมัน

จิตเวลาสงบมีความสุขนะ สุขขณะจิตมันสงบ แต่เวลามันคลายตัวออกมาละ สิ่งที่เราไปรู้ข้อมูลสิ่งใดๆ มา ไปรู้อดีตชาติของตัวเอง ไปรู้อดีตชาติของคนอื่น แล้วมันเป็นอะไรขึ้นมาละ

มันก็เป็นผลของวิญญะไง วิญญะที่มันเวียนอยู่นี่ละหันเข้าวิญญะ พระอรหันต์หันเข้าวิญญะ หันออก จากวิญญะไม่เป็น แล้วหันออกจากวิญญะทำอะไรล่ะ ?

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา ถึงที่สุดศึกษากับใครมาแล้วไม่มี ใครช่วยเราได้เลย คิดถึงตัวเอง ถึงบุญกุศลของตัวที่ทำไว้ที่โคนต้นหญ้า แล้วกลับมาอานาปานสติ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง เวลาทำสมาธิ ทำกรรมฐาน มันไม่เป็นพุทธพจน์ที่ไหน มันเป็นพุทธพจน์ชัดๆ เลย เวลาพูดชัดๆ แล้วปฏิเสธพุทธพจน์ได้อย่างไร

แล้วเวลากิเลสมันอ้าง “พุทธพจน์จะต้องใช้ปัญญาสายตรง ทำอย่างอื่นไม่ได้” พุทธพจน์ พุทธพจน์ สิ่งนี้พุทธพจน์กิเลสมันชักใยอยู่ ชักใยโดยตัวเองไม่รู้จักอะไรเลย ทำเองก็ทำไปแบบ โลกๆ ทำไปโดยความเห็นของตัว ถ้าความเห็นของตัว ก็เอาสี่ข้างเข้าดู ว่างๆ ว่างๆ มีความสบาย

ฤาษีชีไพรนะ เขาทำถึงบุพเพนิวาสานุสติญาณ เขาระลึกอดีตชาติ เขายังไปไหนไม่รอดเลย เขายังคอดกเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทดสอบแล้ว ตรวจสอบเลยแล้วมันก็เป็นไป ไม่ได้ เพราะจิตมันมีแรงขับเพราะมีอวิชชาอยู่ ย้อนเข้าไป อาสวกขยญาณ ย้อนเข้าไปอย่างไร อาสวกขยญาณ ย้อนอย่างไร

สิ่งที่ย้อนอาสวกขยญาณเข้าไปชำระกิเลส อวิชชาปัจจยา สังขารา สังขาราปัจจยา วิญญูฉัง ในเมื่อมีอวิชชา มันมีนาม-รูป มีผัสสะ มีต่างๆ กระทบเป็นนามเป็นรูป เป็นภพเป็นชาติ ย้อนกลับไปจนอวิชชาดับเป็นขั้นๆ เข้าไป จนถึงที่สุด อวิชชาต้องขาดไป ขาดไปจากใจ ใจที่ สะอาดพ้นออกไปจากอวิชชาเนี่ยอาสวกขยญาณ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ขึ้นมา เสวยวิมุตติสุข สุขมาก สุขอย่างนี้วิมุตติสุข ไม่ใช่สุขแบบโลกๆ

คูสิ คูฤาษีชีไพรเขามีความสงบ เขาสุขของเขา พอคลายออกมาก็ทุกข์ รู้ข้อมูลอดีตชาติ รู้ เข้ามาแล้วมีประโยชน์อะไร รู้ขึ้นมาถ้าเกิดที่ดีมา มันก็มีความภูมิใจมีกิเลสค้นหา แต่ถ้าเคยเกิด ขึ้นมาโดยสิ่งที่เราเคยทุกข์เคยยากขึ้นมา มันก็ท้อแท้ใจ มันจะมีประโยชน์อะไรขึ้นมา แล้วมันเป็น อดีตอนาคตมันจะแก้กิเลสอะไรได้

แต่เวลาวิมุตติสุข มันสุขอย่างไร มันสุขพ้นไปออกไปจากสุขเวทนา ทุกข์เวทนา มันมี ความสุขของมัน เสวยวิมุตติสุขจนถึงที่สุด เห็นคุณเห็นบุญคุณ จะเผยแผ่ธรรม จะสอนใครดี อาพา รดาบสก็ตายไปแล้ว ไปสอนปัญญาจักคีย์ดีกว่า เพราะปัญญาจักคีย์มีคุณต่อกัน ไปเทศน์ธรรมจักร

ให้ปัญจวัคคีย์ฟัง นี่ละพุทธพจน์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้แสดงเอง ขณะที่แสดงเองขึ้นมาแสดงธรรมจักรไป พระอัญญาโกณฑัญญะ บรรลุธรรมขึ้นมา นี่พุทธพจน์นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บรรยายเอง แล้วผู้รับ ๕ องค์ทำไมได้อัญญาโกณฑัญญะก่อน แล้วอีก ๔ องค์ทำไมไม่ได้ ถ้าเป็นพุทธพจน์เป็นของตายตัว ยื่นออกมามันก็ต้องรับได้หมดสิ

มันเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร เพราะอำนาจวาสนาของคนไม่เหมือนกัน “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” ทำไมพระอัญญาโกณฑัญญะบรรลุธรรมเป็น เพราะโสคาบันละ พระอัสสชิ พระมหานามะ ยังไม่ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม สั่งสอนเป็นบุคคลขึ้นไป จนได้ทั้งหมดแล้ว เป็นพระโสคาบันทั้งหมด แล้วเทศน์อนัตตลักขณสูตร ก็เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด เพราะเป็นอำนาจวาสนาคนต่างๆ กัน

คำว่า “พุทธพจน์” นี่ใครเป็นคนรับ พุทธพจน์เป็นความจริง แต่จิตของพระอัญญาโกณฑัญญะรับรู้ก่อน จิตของแต่ละดวง สิ่งที่จะรับรู้ความเป็นไป เพราะรับรู้ใจ ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต แล้วคำว่า “พุทธพจน์” กับคำว่า “ผู้เห็นธรรม” มันต่างกันอย่างไร พุทธพจน์เป็นความจริงจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมันเห็นธรรมใหม่

มันไม่เห็นธรรมสิ เวลาศึกษาขึ้นมา ศึกษาขนาดไหน เวลาปฏิบัติไปสมาธิ ยังไม่รู้จักสมาธิเลย เพราะคิดว่าเป็นปรัชญา เป็นความว่าง เป็นความเข้าใจของตัวว่าสิ่งนี้เป็นธรรม ถ้ามันเป็นธรรม กิเลสมันต้องอยู่ไม่ได้! มันจะไม่มีมานบัง! ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสังฆธรรมนะ เรากล่าวธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ใจเราไม่เป็นธรรม ใจเราไม่รู้อะไรหรอก มันรู้ไม่ได้

ถ้ามันรู้ได้ มันก็ต้องเห็นธรรม ถ้าเห็นธรรมแล้วมันจะไม่พูดอย่างนั้น เพราะผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต คำว่าพุทธพจน์เป็นคำพูดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วตัวเองได้เห็นธรรมใหม่ ตัวเองได้สัมผัสกับธรรมใหม่ ตัวเองไม่ได้สัมผัสกับอะไรเลย ไม่รู้จักกับสิ่งใดๆ เลย คุณติ คุณอย่างโปฐุละติ โปฐุละมีการศึกษามาก จดจำธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้มาก เทศนาว่าการนะ ลูกศิษย์ลูกหา ๕๐๐-๖๐๐ องค์นะ ไปไหนนะ มีความโอ้อำมาก เพราะอะไร เพราะมีลูกศิษย์ลูกหา เวลาไปกราบสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“ไปฐิตะ ไบลานเปล่ามาหรือ?”

“ไปฐิตะ ไบลานเปล่ากลับแล้วหรือ?”

ทำให้ตัวเองสนทน่หั้นะ ทำให้ตัวเองคิดขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเทศนาว่าการจะเตือนใคร ท่านมองถึงบารมี มองว่าวันนี้พระไปฐิตะจะมีโอกาส เพราะอำนาจวาสนามี แต่ตัวเองไปคิดคำว่าพุทธพจน์ พุทธพจน์ นี้แหละเพราะไปจำมา ไปจำธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้หมดเลย แล้วเทศนาว่าการ คุณติ ศึกษาต่อวิชากันด้วยปาก ทุกคนจะศึกษาก็ต้องไปหาครูบาอาจารย์ใช้ใหม่ ท่องจำกันมา ท่องจำกันเป็นสำนักท่องจำกันมา จนถึงที่สุดนะ ไบลานเปล่า! ไบลานเปล่า!

พุทธพจน์ เราจะเอาอย่างนั้นหรือ เราจะเอาของเปล่าๆ ใช้ใหม่ เราจะเอาความจำมาเฉยๆ อย่างนั้นใช้ใหม่ แล้วเราท่องจำให้แม่นๆ อย่างนั้นใช้ใหม่ แล้วมันได้อะไรขึ้นมา เพราะกิเลสเต็มหัวแล้วมันยังชักใยด้วยนะ ถ้ากิเลสชักใยอยู่เบื้องหลัง มันน่าสลดสังเวช

เพราะอย่างนี้การประพฤติปฏิบัติของนักปฏิบัติเรา มันถึงไม่เป็นความจริง พอมันไม่เป็นความจริงขึ้นมาเนะ มันก็อ่อนนอกอ่อนใจ มันก็ท้อถอย

เราไม่คิดอย่างนั้น ในหมู่กรรมฐานของเราเนะ ครูบาอาจารย์ท่านถึงบอกว่า ศาสดาองค์เอก ให้คิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง ถ้าคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง อ่านประวัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ แล้วเราจะสลดสังเวชขนาดไหน เวลาท่านบอกถึง ๑๐ ชาติ สิ่งที่ท่านสร้างสมบุญญาริการมา แล้วเวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะแล้วยังโดนพระเจ้าสุทโธทนะพยายามจะเอาไว้ในราชวัง ด้วยอำนาจวาสนาเห็นนางสนม เวลาเล่นดนตรีแล้วนอน เห็นเป็นซากศพ เห็นเป็นต่างๆ มันสะเทือนใจนะ

เหมือนเวลาเรามีความทุกข์ขึ้นมา เราไปติดกับสิ่งใดขึ้นมา เราจะคอยทักใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านผ่านประสบการณ์อย่างนั้นมา เวลาท่านออกค้นคว้าของท่านมา ๖ ปี ศึกษาขนาดไหน คุณติ การทรมานตนในสมัยพุทธกาล ในสมัยปัจจุบันยังมีนะ กำจั้นเล็บทะเลหลังมือเลย ยืนอยู่เฉยๆ จนปลวกขึ้นมาถึงเอว ยืนกินลมอย่างนั้นทรมานตน ไปศึกษามาทั้งนั้น

ทีนี้เราไม่ได้คิดอย่างนั้นสิ เราคิดโดยกิเลส อัตตกิลมถานุโยค คือการนั่งสมาธินี้แหละ การประพฤติปฏิบัติเป็นอัตตกิลมถานุโยค มันเป็นไปได้หรือไม่ได้หรอก เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้าเป็นเจ้าของศาสนา เป็นเจ้าของความรู้ความเห็นเรื่องมัชฌิมาปฏิปทา ในเมื่อมัชฌิมาปฏิปทา เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราไปประพฤติปฏิบัติจากที่ไหนล่ะ เราก็ประพฤติปฏิบัติจากกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชุติงควัตถุ ถือนิสสัยกัมมัตถุ มั่นมือเดียว มั่นอาสนะเดียว มั่นหนเดียว มั่นก็มาจากกรรมวินัยทั้งนั้น แล้วมันจะเป็นอรรถกถาโยคไปได้อย่างไร

แต่ถ้าเราปล่อยตัวลี เราปล่อยตัวของเรานี้เป็นกามสุขัลลิกานุโยค เราถือว่ากิเลสชักใย พุทธพจน์ พุทธพจน์ เบื้องหลังก็บังเงากัน บอกว่าเป็นอรรถกถาโยค เป็นการประพฤติปฏิบัติให้ตนลำบากเปล่า ลำบากเปล่าเพราะเขาไม่เคยเห็นธรรม ลำบากเปล่าเพราะเขาไม่รู้คุณค่าของกรรมวินัย ลำบากเปล่าเพราะเขาไม่รู้คุณค่าของข้อวัตรปฏิบัติ

ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องขัดเกลา กิเลสมันเต็มหัวนะ ทิฏฐิมานะ ใครมีการศึกษามาก ใครรู้มากจะอวดว่าตัวเองเก่ง ตัวเองรู้ ตัวเองเก่งแล้วเอาตัวรอดได้ใหม่ ตัวเองเก่งทำไมไม่มีสติสัมปชัญญะเลย ตัวเองเก่งทำไมการแสดงออกมาขาดสติสัมปชัญญะขนาดนั้น ตัวเองเก่งทำไมเล่นเล่ขนาดนั้น

การเล่นเล่ การเหม่อ การลอย มันบ่งบอกถึงว่าไม่มีสติ แล้วบอกว่าตัวเองรู้ รู้อะไร มันเหม่อลอยขนาดนั้นมันจะรู้ได้อย่างไร สิ่งของมันรู้มันต้องมีสติสัมปชัญญะใช้ใหม่ มันต้องตั้งตัวของเราใช้ใหม่ ถ้าเราตั้งตัวของเราขึ้นมา มันไม่เป็นอรรถกถาโยคหรอก

อรรถกถาโยค สมัยพุทธกาล ในสมัยปัจจุบันนี้อินดูเขาก็อ้างทำของเขาอยู่ทั้งนั้น คำว่า “อรรถกถาโยคคือทรมานตนให้ลำบากเปล่า แล้วไม่มีอะไรคิดไม่คิดมีสมาธิ” คือมันไม่ได้อะไรเลย มันทำตนให้เป็นวัตถุธาตุอันหนึ่ง ดูภูเขาเลากาติ ดูลิ ต้นไม้บนภูเขา เวลาลมพัด ลมมันก็ธรรมดา แล้วเราทำตัวอย่างนั้น

เพราะอะไร เพราะกิเลสมันอยู่ที่ใจ กิเลสไม่ได้อยู่ที่กาย กิเลสไม่ได้อยู่ที่วัตถุต่างๆ กิเลสอยู่ที่ใจ แล้วจะเอาอะไรไปชำระมันล่ะ สิ่งที่เราไปชำระมัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันถึงเกิดที่ใจใจ ถ้าเกิดที่ใจนะ เราถึงตั้งสติให้เป็นคุณงามความดีของเรา ให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้ามันจะเป็นความจริงของเราขึ้นมา กำหนดพุทธโธ เพราะในการประพฤติปฏิบัติทุกแนวทาง ลึนกระบวนกรของมันคือสมาธิทั้งนั้น

แต่เพราะเขาไม่รู้จักว่าสมาธิเป็นอย่างไร เขาถึงคิดว่าเป็นนิพพาน เขาถึงคิดว่าของเขาเป็นความว่าง ของเขาเป็นสุญตา มันจะสูญไปไหน มันไม่ได้มีกิจจญาณ ไม่มีการกระทำ มันสูญไปไม่ได้ ถ้ามันจะสูญขึ้นมา มันต้องมีคิด คิดคือความปกติของใจ ถ้าใจปกติอยู่ขึ้นมา ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางศีลไว้ก่อนเลย ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ศีลเป็นความปกติของใจเพราะมีคิดมีขั้วตร มีคิดขึ้นมามันก็มีรั้วกันให้เราไม่เป็นอิสระ

คำว่าอิสระนี่นะมันเป็นพลังงาน จิตนี้เป็นพลังงานส่งออกตลอดเวลา ผู้รู้ส่งออกตลอดเวลา แล้วมันมีกิเลส มีอวิชชา มันขับคั้น พอมันขับคั้นไป มันก็ต้องการตามแรงปรารถนาค้นหาความทะยานอยาก สิ่งที่เป็นค้นหาทะยานอยากมันเป็นตามจรตนิสัยของคน คนที่โทสจริต โมหจริต โลกจริต มันจะขับคั้นไปตามแรงขับของกิเลส มันคิดไปตลอดเวลา

ถึงต้องมีคิดกำหนดมัน ล้อมรั้วมันไว้ ล้อมรั้วใจไว้ ในการเป็นชาวพุทธอย่างน้อยต้องมีคิดคิดเพื่ออะไร เพื่อความปกติของใจ คิดเพื่อไม่ให้สังคมเดือดร้อน สังคมมีความขัดแย้งกัน เพราะต่างคนต่างมีคิด ต่างคนต่างเป็นคนดี จะขัดแย้งกันได้อย่างไร แต่นี่มันอ้างกิเลสมันชักใย ในเมื่อกิเลสมันชักใย คิดคือคิดใจ คิดคือข้อบังคับแต่ตัวเองเป็นสูญ ตัวเองมีแต่ทำลายตัวเอง ตัวเองมีแต่หาสิ่งทุกสิ่ง สิ่งใดเป็นสิ่งที่ทุกสิ่ง สิ่งใดที่เป็นโทษ นั่นละใจมันจะคว่ำใจมันจะทำ ใจมันจะคิด ใจมันจะต้องการ ต้องการตามแรงขับของค้นหาความทะยานอยาก อย่างนี้หรือพุทธพจน์!?

ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีคิดขึ้นมามันต้องหักห้ามใจเรา พุทธพจน์มันอยู่ที่ใจ ธรรมะมันอยู่ที่ใจ ถ้าธรรมะมันอยู่ที่ใจ มันย้อนกลับมาอยู่ที่นี้ ถือศีลให้บริสุทธิ์ ถ้าศีลบริสุทธิ์ ศีลเป็นข้อบังคับ ตั้งสติไว้ มีสติสัมปชัญญะ มันเป็นศีลโดยสมบูรณ์ ศีลคือความปกติของใจ ถ้ามีศีลความปกติของใจ ใจใหม่ มันจะมีข้อเปรียบเทียบ ถ้าจิตเราเป็นสมาธิ เรารั้งแกลโคร เราจะคิดอย่างไร นั่นมันผิคิด ถ้ามันไม่ผิคิด มันก็ไม่ออกนอกกลุ่มอกทาง

การกระทำทั้งหมดในการประพฤติปฏิบัติทั้งหมด ขบวนการของมันคือสมณะ คือปล่อยวาง คือความว่าง แต่เป็นความว่างที่มีสติ ความว่างที่มีคนรับรู้ ความว่างที่มีเจ้าของ นี่เพราะมีสติ แต่ไม่มีสติเพราะความเข้าใจผิด

เข้าใจผิดว่า ความว่างนั้นเป็นนิพพาน เข้าใจผิดว่าความว่างนั้นเป็นผล ในเมื่อว่าความว่างเป็นผล มันขาดสติ เพราะมันเป็นความเข้าใจผิด เข้าใจผิดคืออะไร คือมีจกาทิฎฐิ ความมี

มิจฉาทิฎฐิ ในสิ่งที่เป็ความว่างก็เป็มิจฉาสมาธิ เพราะมีมิจฉาทิฎฐิความเห็นผิด เพราะอะไร เพราะกิเลสมันชักใยพุทธพจน์ มันไม่เป็ความจริง

แต่ถ้าเรามีครูมีอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านเป็ผู้ชี้แนะมา สิ่งทีชี้แนะมา ศีล สมาธิ ปัญญา ท่านถึงต้องทำให้จิตเป็ปกติก่อน ถ้าทำให้จิตเป็ปกตินั่นคือสมาธิ สิ่งทีเป็สมาธิทำให้จิตมันมีกำลัง ถ้าจิตมีกำลังขึ้นมามันจะออกไปใคร่ครวญในสติปัฏฐาน ๔ มันถึงจะเป็วิปัสสนา ขึ้นของสมาธิ ขึ้นของปัญญา

“สมาธิก็ไมจ้กัรู้จ้กัสมาธิ ปัญญาทีไมจ้กัรู้จ้กัปัญญา อ้างว่าพุทธพจน์”

มันเป็คำพูดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นกแก้วนกขุนทองมันก็พูดได้ สอนนก มันพูด มันก็พูดเป็ นกมันพูดแล้วมันเข้าใจอะไร นี้ก็เหมือนกันเราไปศึกษามา เราก็อ่านพุทธพจน์ อ่านออกแต่ไมรู้ความหมาย สมาธิทีไมจ้กัรู้จ้กัสมาธิ ปัญญาทีว่าเรานี้แก่กล้า เรามีความรู้มาก เรามีปัญญามาก ปัญญาอย่างนี้เขาเรียกว่าโลกียปัญญา ถ้าทางโลกมันเป็วิชาชีพ คุติ คุพระปฏิบัติมา พระศึกษามา ศึกษามาทำไม ก็ศึกษาเอามาเขียนตำราขายไป แผลบาลีมาทำไม ก็แผลบาลีมาเขียนตำรากันไป มันเป็วิชาชีพใหม่

เขาไมได้เรียนมาเป็วิชาชีพ เขาเรียนมาแก้กิเลส เขาเรียนมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี้ไป “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ไมใช่ว่าผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นแบงค์ เห็นเงิน เห็นทอง เห็นลาภสักการะ แย่งตำแหน่ง แย่งความคิดความชอบกัน นี้หระพุทธพจน์

พุทธพจน์ให้เสียสละใจใหม่ ให้ทาน ศีล ภาวนา ให้มีการเสียสละ มีการโอบอ้อมอารี ให้มีการดูแลเกื้อกูลกัน เป็ผู้ใหญ่ก็ดูแลผู้น้อย เป็หัวหน้าก็ดูแลลูกน้อง ผู้ใหญ่ต้องดูแลผู้น้อย ผู้ทีมีกำลังมากกว่าต้องดูแลผู้อ่อนแอกว่า พุทธพจน์สอนอย่างนั้น พุทธพจน์ไมได้สอนให้มาแย่งกัน พุทธพจน์ไมได้สอนให้หาผลประโยชน์

สิ่งทีเป็ผลประโยชน์นี้กิเลสมันชักใยไป ถ้ากิเลสมันชักใยอยู่เบื้องหลัง อ้างพุทธพจน์ สิ่งต่างๆ อย่างนี้ถ้าอ้างพุทธพจน์มีเหตุมีผล เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมาธิ ใครๆ ก็พูดได้ เด็กก็พูดสมาธินะ เด็กมันก็พูดปัญญา แต่มันรู้จริงหรือเปล่าก็ไมรู้ นี้ก็เหมือนกัน เราทีอ้างพุทธพจน์ มันก็เหมือนกับขี้หลังเสียใจ อ้างอิงไปเรื่อย แต่ถ้าพูดถึงธรรมะปฏิบัติเนะ เวลาพูด

ออกมาถ้าไม่มีกรรมนะ มันเหมือนหมาห่มหนังเสือ มันคิดว่ามันจะคำรามบันลือสีหนาทไป แต่มัน
เห่าออกมาเป็นเสียงหมา

เสียงหมาไม่ใช่เสียงเสือ เพราะมันไม่มีข้อมูล มันไม่รู้ตามความเป็นจริง ในเมื่อแสดง
ออกมามันไม่เป็นธรรมหรอก ไม่เป็นธรรมแต่เป็นสัญญาใจ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าใจ แล้วแก้ไขได้ไหม มันแก้ไขไม่ได้หรอก มันไม่รู้ความเป็นจริง ถ้ารู้ตามความ
เป็นจริงนะ มันแสดงออกมา มันสะท้อนหัวใจเรานะ ถ้าเราคิดในตัวเรา เราไม่รู้ไม่เข้าใจในตัวเรา
เราพูดสิ่งใดไปมันเป็นตรรกะ มันจะตรงกับความรู้สึกเขาไหม มันจะตรงกับความเห็นเขาไหม มัน
วิตกวิจารณ์ มันคิดตัวเองก่อนใจ มันต้องขออนุญาตกิเลสก่อนมันถึงจะพูดนะ เพราะพูดเพื่อประจบ
สอพลอ พูดเพื่อเอาอกเอาใจเขา พูดเพื่อให้เขาเข้าใจว่า “ฉันมีกรรม”

อวิชชา อวิชชานะ คีลสัคตัวมันยังไม่รู้จักเลย ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ มัน
เคยรู้จักไหม ถ้ามันรู้จักมัน มันจะบอกว่าว่างๆ ทำไม ถ้ามันรู้จักว่างๆ นะ สมาธิมันว่างอย่างไร
ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ทำไมมันถึงเป็นความว่าง สมาธิเป็นอย่างไร ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมาแล้วมันเป็น
ความสุขขนาดไหน

แล้วมันจะบอกว่าเป็นสุญตาได้อย่างไร มันจะบอกว่าเป็นความว่างได้อย่างไร มันจะบอก
ว่าเป็นนิพานได้อย่างไร เพราะมันมีทุกข์ในหัวใจ นั่งทับกิเลสไว้ นั่งทับความทุกข์ไว้ อ้างอิงนะทำ
หน้าขึ้นตาบาน แต่ในหัวใจมันว่าแห้ว ในหัวใจมันทุกข์ร้อนมาก ทุกข์ร้อนในหัวใจของเรา แต่ทำ
หน้าขึ้นตาบานไปอย่างนั้นเอง ด้วยมารยาทสังคม

แต่ถ้าเราอยู่ของเราด้วยตัวของเราเอง เราพยายามต่อสู้กับเราเอง อย่าให้กิเลสมันอ้างพุทธ
พจน์ กิเลสมันเป็นกิเลส พุทธพจน์เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราต้องซื่อสัตย์
เราต้องประพฤติปฏิบัติ โดยที่อุปัชฌาย์อาจารย์ท่านสอนไว้แล้ว เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ท่อง
ก็ได้ ท่องเกสา โลมา นขา ทันตา ก็ได้ ท่องพุทโธก็ได้ ท่องเพื่ออะไร ท่องเพื่อให้เป็นคำบริกรรม
ถ้าจิตไม่มีคำบริกรรมนะ จิตมันส่งออกไป

แต่ถ้าเขาใช้ปัญญาโดยที่เขายังไม่มีความรู้ขึ้นมา มันก็เป็นสัญญาทั้งนั้น มันเป็นสัญญานะ
เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเห็นคติธรรมมันก็สะท้อนใจ ความ
สะท้อนใจอย่างนี้ คุณติ คุณอย่างเครื่องใช้ไฟฟ้า ใช้มากๆ บ๊ีบ มันก็มีความร้อนของมันนะ เราต้องพัก
เครื่องมัน นี่เหมือนกัน ใจที่เราใช้มาก ใจที่เรามีความกระทบกระเทือนมาก สิ่งใดที่มันไปซึ่งใจ

มันก็ได้พักแค่นั้น มันไม่มีอะไรเข้ามาถึงใจหรอก มันไม่มีอะไรเข้าไปถึงข้อมูลตามความจริงในหัวใจได้

ฉะนั้นกำบริกรรมมันจะเข้าไปถึงข้อมูลของใจ คุณติ คุณเวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณ อานาปานสติ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดลมหายใจเข้า ลมหายใจออก เวลามันสงบเข้าไป กำหนดอานาปานสติไปเห็นบุพเพนิวาสานุสติญาณ ญาณหยั่งรู้ถึงบุพเพฯ ถึงอดีตสิ่งที่เคยทำมา จตุปปาญาณเห็นต่างๆ สิ่งนี้มันมี ถ้าจิตมันมี มันก็คือมี แต่ถ้าจิตไม่มี ว่างเฉยๆ ก็มี อย่างเช่น สุขขวิปัสสโก ความว่างก็ว่างกันไปปกติ ความว่างที่ไม่เห็นอะไร

ถ้าเราไปวิตกวิจารณ์ ถ้าจิตมันสงบ ถ้าจิตมันเป็นสมณะ มันจะเห็นนิมิต มันจะเห็นสิ่งต่างๆ ไปตกอกตกใจ เห็นก็คือเห็น ในเมื่อเรากรีดหนังเรา มันต้องมีเลือดออกเป็นธรรมดา หนังเราลองกรีดดูสิ ไม่มีเลือดเป็นไปได้อย่างไร นี่ก็เหมือนกันในเมื่อจิตมันจะเข้าไปถึงเนื้อของจิต ในเมื่อสมาธิมันคือตัวจิต แล้วอาการของจิตคือผิวหนัง แล้วมันจะเข้าไป ถ้ามันจะมีเลือดบ้าง มันจะมีสิ่งใดที่เกิดขึ้นมา มันจะเป็นอะไรไป สิ่งที่มีเลือดออกมานะ มันก็เป็นการพิสูจน์ว่ามันผ่านหนังจริงหรือเปล่า

ถ้ามันมีนิมิตขึ้นมา เราก็กะใจสิ แต่ถ้าคนเข้าใจแล้วว่าในใต้ผิวหนังมีเลือด มีเส้นเลือดต่างๆ โดยที่มีความเข้าใจแล้ว มันก็ไม่ใช่ไร คือมันไม่มีนิมิต คนที่ไม่มีนิมิตก็คือไม่มีนิมิต มันจะเป็นอะไรไป แต่มันก็สงบเหมือนกัน มันก็มีความจริงเหมือนกัน เพราะจรตนิสัยของคนมันไม่เหมือนกัน แต่ถ้าบอกว่า พอจิตเป็นสมณะแล้วมันจะเห็นนิมิต มันจะเป็นความผิด

เวลาวิปัสสนากายนะ คนที่วิปัสสนากายโดยปัญญาวิมุตติ มันไม่เห็นกายก็ได้ ก็มันไม่มีนิมิต แต่ถ้าคนที่เป็นเจโตวิมุตติ เวลาจิตสงบขึ้นมามันเห็นกายขึ้นมา นั่นก็คือนิมิต ถ้าจิตมันสงบเข้าไปแล้วนิมิตมันก็มีถูกมีผิด ถ้าเป็นนิมิต มันเป็นสิ่งที่หลอกลวงเพราะเรามีอวิชา เรามีกิเลส มันจะหลอกลวงเพราะอวิชา ที่ว่าพุทธพจน์กิเลสอ้าง พอมันหลอกลวงๆ มันรู้ของมัน มันไปเห็นนิมิตของมัน มันก็สร้างภาพสิ นี่เป็นอย่างนั้นๆ ก็อ้างอิงว่าเป็นธรรมะ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

นี่ไง มันก็อ้างไป กิเลสมันอ้าง ถ้ากิเลสมันอ้างกับจิตเรา ขณะทำ กิเลสมันมีปัญหาของมัน มันก็ออกรู้สิ่งต่างๆ สิ่งที่เราไปออกรู้ ไปเห็นสิ่งต่างๆ นั่นนะมันเป็นความผิด ความผิดเพราะอะไร

เพราะพลังงานส่งออกไปใหม่ เราลืมตาขึ้นมามองภาพสี เราเห็นภาพทั้งนั้น จิตมันสงบเข้ามา เวลาจิตมันเห็น จิตมันรู้ของมัน พอจิตไปรู้ถึงใดแล้วมันเป็นประโยชน์ใหม่ละ

สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์จิตมันไปรับรู้ มันเป็นพลังงานที่จิตส่งออกไป เราประพฤติปฏิบัติ เราจะทำสมาธิ เราจะพักใจ เราทำสมาธิคือการพักใจให้มีกำลัง ถ้าสมาธิมันพักใจขึ้นมา พอมันมีกำลังขึ้นมา มันส่งออกไปรู้ถึงต่างๆ เราอุตสาหกรรมสร้างกำลังเราขึ้นมาแล้วไปรู้ถึงนั้น มันเหมือนกับเราใช้จ่ายฟุ่มเฟือย คือพลังงานมันส่งออกไป แล้วมันมีประโยชน์อะไรกับเราขึ้นมา

ใหม่ๆ จะไม่รู้ละ ถ้าเห็นนิมิตเห็นสิ่งต่างๆ อวดรู้ อวดดี เป็นผู้วิเศษได้รู้เห็นสิ่งต่างๆ มันก็ตามไปพักหนึ่ง แต่ถ้ามันมีครูมีอาจารย์คอยเตือนหนึ่ง ถ้าเป็นคนมีอำนาจวาสนาหนึ่ง มันมาคิดติว่า สิ่งนี้มันมีประโยชน์อะไร ไปรู้มันแล้วจริงไหม มันไม่จริงอะไรเลย เพราะมันไปรู้ไปเห็นนะ เห็นคนนั้นไปเกิดที่นั่น เห็นคนนี้เป็นอย่างนี้ เห็นคนนี้เป็นอย่างนั้น เห็นต่างๆ มันไร้สาระมากมาย มันเป็นเรื่องไร้สาระ เพราะมันเป็นเรื่องของคนอื่น มันไม่ใช่เรื่องของใจเรา

แต่ถ้ามันอย่างนั้นบ้าง เรากลับมาที่พุทโธ หายหมด เพราะจิตมันออกไปเห็น จิตมันออกไปรู้ เหมือนเราลืมตา เหมือนจิตเวลามันเปิดตาขึ้นมา จิตมันจะรู้มันจะเห็นถ้าเห็นนะ ถ้าไม่เห็นมันว่างๆ เฉยๆ มีสติ ว่างๆ ว่างเฉยๆ แต่มีสติ สติจะรู้ตัวตลอดเวลา ถ้าสติขาดก็ดับตกอวังค์ เพราะจิตมันสั้นตติ เร็วมาก ความคิด คูสิ เราคิดถึงโลกพระจันทร์ เดียวนี้ก็ถึงโลกพระจันทร์ ความคิดมันจะเร็ว แล้วมันพุ่งไปได้เร็วมากกว่าแสง ฉะนั้นถ้ามันเร็วกว่าแสง ความที่เร็วกว่าแสง ถ้าสติมันทันนะ สติเร็วยิ่งกว่าแสง เพราะมันสามารถเอาความคิดไว้ในอำนาจสติได้

สิ่งที่เร็วกว่าแสงแล้วสติมันทัน มันจะเอาสิ่งนั้นไว้ในอำนาจของมัน เรามีสติควบคุม มันก็หยุดของมันเรื่อย มันก็มีกำลังของมันขึ้นมาเรื่อยๆ กำลังมันจะมีขึ้นมา ถ้ามันจะไปรู้เห็นสิ่งต่างๆ เราย้อนกลับมาพุทโธๆ ย้อนจิตกลับมาที่นี้ ย้อนจิตกลับมาที่ฐาน ที่พุทโธ ภาพที่เห็นเป็นนิมิตนี้ จะหยุดหมด ดับได้เพราะจิตมันเห็นจิตมันรู้ ถ้าเรามีสติบ้าง เราดึงกลับมา มันจะจบหมดเลย

แต่ขณะที่จิตสงบ เราก็พยายามทำให้มันมีความชำนาญในวสี ให้มีกำลังมากขึ้น พอมีกำลังมากขึ้น มันจะเป็นเอกัคคตารมณฺ์ วิตก วิจาร ปีติ สุข เอกัคคตารมณฺ์ มันเกิดปีติ สิ่งที่เกิดปีติ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง เกิดปีติไปรู้ ปีตินี้มันจะเกิดขนพองสยองเกล้า เกิดตัวเบา เกิดอาการต่างๆ เกิดอาการรู้วาระจิตคนอื่น เกิดรู้ไปหมด เห็นสิ่งต่างๆ มันเป็นปีติ สิ่งนี้มันเป็นข้อเท็จจริงไม่ใช่กิเลสหลอก ไม่ใช่กิเลสมันอ้าง มันเป็นความจริง

ถึงเป็นความจริงก็ไม่ใช่ประโยชน์ เป็นความจริงเพราะอะไร คุณิ เรามีเบงค์ปลอมเราไปใช้ที่ไหนเราต้องแอบซ่อนเขา เพราะเรารู้ว่าเบงค์ของเราปลอม เราต้องการสินค้า เราต้องเอาเบงค์ปลอมไปซื้อของเขา เราต้องแอบทำใช้ใหม่ แต่ถ้าเรามีเบงค์จริงขึ้นมา เราจะไปซื้อของเขา เราจะซื้อด้วยความมองอาจกล้าหาญใช้ใหม่ เพราะเบงค์ของเราจริง

นี่ก็เหมือนกัน นิमितที่มันปลอม นิमितที่มันไม่มีคุณค่าคือเบงค์ปลอม แต่ถ้ามันเป็นปีติมันเหมือนเงินจริง แต่เงินจริงจะใช้จ่ายฟุ่มเฟือยก็ไม่ได้ การที่มีปีติแล้วมันไปรู้ มันก็ไม่ใช่ประโยชน์ เพราะเราจะไม่ใช้จ่ายเงินนั้น เราหาเงินนั้นเพื่อเก็บ วิตก วิจารณ์ ปีติ สุข เอกกตารมณฺ์ มันผ่านปีติเข้าไป มันจะเป็นความสุข ผ่านความสุขเข้าไปมันจะเป็นจิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นจิตมีกำลังแล้วนุ่มออกไป นุ่มออกไปเห็น พยายามนุ่มออกไปที่กาย ถ้าเห็นกายอย่างนี้มันไม่ใช่นิमित มันเป็นสังขธรรม เพราะจิตมันสงบ มันเป็นอุคคหนิमित

ในตำรา ในพุทธพจน์ ในคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นอุคคหนิमित แล้วก็วิภาคะ สิ่งที่เป็นนิमित นิमितคือจิตเห็น จิตเห็นต่างๆ จากภายนอก แต่นี่ไปเห็นกาย ถ้าเห็นกายมันไม่เป็นโทษ เห็นกายมันเป็นอริยสัง อริยสังคืออะไร คือกาย สติปฏิฐาน ๔ ใจ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม ถ้าจิตมันเห็น มันเริ่มวิภาคะ เริ่มมีการขยายส่วนแยกส่วนด้วยกำลังของจิต ถ้าจิตมีกำลังนะมันจะขยายส่วนแยกส่วนให้มันแปรสภาพ ให้มันเป็นไตรลักษณ์ ลักษณะญาณ แต่ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ คือจิตมันอ่อนแอ จิตไม่มีกำลัง ก็กลับมาที่พุทโธ ย้อนกลับมา ย้อนกลับมาที่พุทโธ ทำจิตให้มันสงบเข้ามา

นี่ใจ ถ้ามันเป็นศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญาเป็นอย่างไร ปัญญาคือข้อมูลของใจที่มันเทียบเคียง เพราะในความเห็นของจิตได้สำนึกของมนุษย์ที่เกิดมา มันมีความเห็นผิดในสัทธิกายทัญญู คำว่าทัญญู ทัญญูคือสิ่งที่ฝังอยู่ในหัวใจ ทัญญู สัมมาทัญญู มิจฉาทัญญู ความคิดถูก ความคิดผิด สัมมาทัญญูมันคือความถูกต้อง นี่พุทธพจน์ สัมมาทัญญู เราก็คิดคืออยู่แล้ว เราก็อำทำคืออยู่แล้ว มันก็เป็นพุทธพจน์ พุทธพจน์โดยกิเลสมันอังก เพราะกิเลสมันยังไม่โดนทำลาย พุทธพจน์นี่กิเลสอังกนะ เพราะกิเลสมันยังไม่ได้เป็นความจริง กิเลสมันเป็นกิเลสของเรา

แต่ถ้าเราศึกษา เรามีการกระทำขึ้นมา ปรียติ ปฏิบัติ การปฏิบัติทำจิตให้สงบเข้ามา มันเข้าไปถึงข้อมูลของจิต จิตที่มันมีวิชา ทัญญูความเห็นผิดมันอยู่ที่ใจ ที่นี้มันเข้าไปชำระ เข้าไปทำลาย เข้าไปชำระด้วยปัญญา ปัญญา มันเห็นกาย มันวิปัสสนากายให้เป็นวิภาคะ แยกส่วนขยาย

ส่วน มันเป็นทิวฎฐิ ที่มันฝังอยู่ มันจางลงจางลง เป็นตทั้งคปหาน ทำบ่อยครั้งบ่อยครั้ง ตรวจสอบ ทดสอบบ่อยครั้งเข้า อย่าชะล่าใจ อย่าชะล่าใจนะ เราต้องหมั่นตรวจหมั่นสอบของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญานิติการมาเป็นพระโพธิสัตว์เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังรื้อกันอยู่ ๖ ปี เราเป็นใคร เราเป็นสาวกสาวกະผู้ไดยินได้ฟัง สาวก ชาวพุทธ พุทธศาสนา เราเป็นสาวกสาวกະผู้ไดยินได้ฟัง ไดยินได้ฟังแล้วต้องพยายามฝึกฝน พยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ไม่ใช่ว่าพุทธพจน์แล้วกิเลสมันฝังอยู่เต็มหัวใจ พุทธพจน์แล้วเราต้องเอามาฝึกเอามาซ้อม พุทธพจน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะจริง แต่ต้องฝึกต้องซ้อมตามข้อเท็จจริง

อย่าให้กิเลสมันแอบอ้าง พุทธพจน์กิเลสมันแอบอ้าง เราทำกันลุ่มลुकลुकกลาน ทำไปสักแต่ว่าทำ เหมือนขอนไม้ท่อนซุง ทำไปโดยแบบไม่รับรู้สิ่งใด ทำใจให้มันเป็นเหมือนท่อนไม้ท่อนซุง เหมือนกับแร่ธาตุอันหนึ่ง แล้วก็ภูมิอกภูมิใจกันนะ แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติแบบกรรมฐานเรา ถ้าจิตมันไม่สงบเข้ามา เราจะรู้อย่างไรว่าเราจะแก้กิเลสอย่างไร เราจะหาตัวตนเราที่ไหน

ทุกคนอยากได้ผลในการประพฤติปฏิบัติ แล้วใครเป็นคนปฏิบัติละ เคนจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนานี้ใคร ก็ตัวตนเราประพฤติปฏิบัติ ตัวเราเป็นใคร ตัวเราเป็นผิวหนังไข่มุข เคนจงกรมอยู่นี้มีแต่ฝ่าเท้าเหยียบไป เย็น ร้อน อ่อน แข็ง อยู่นี้ นั่งสมาธิก็กั้นค้ำ มันเป็นใครนั่งละ มันเป็นเรานั่งเรากายกับใจเป็นอันเดียวกัน

แต่พอเวลาจิตมันสงบเข้ามา อปปนาสมาธิ จิตมันหดเข้ามาจนไม่รับรู้กายเลยนะ แล้วมันมีความสุขแค่ไหน มันจะมีความร่มเย็นแค่ไหน สมาธิก็เป็นสมาธิใจ อปปนาสมาธิสักแต่ว่ารู้ สักแต่ว่าเลย อุปจารสมาธิพอเข้าไปรู้แล้ว พอมันสงบเข้าไปมันจะออกรู้สิ่งต่างๆ รู้อย่างไร แล้วจะควบคุมมันอย่างไร ควบคุมกำหนดอย่างไร จิตมันสงบแล้วมันสว่างแวบขึ้นมา มันสว่างโพล่งขึ้นมา แล้วตามความสว่างไปได้ไหม ถ้าตามความสว่างไป มันก็หมดเลย ออกไปไม่มีที่สิ้นสุด แล้วเดี๋ยวมันก็เสื่อม

มันต้องกลับมาที่พุทโธ กลับมาที่จิต รุ่งจิตไว้ สิ่งสว่างมันสว่างขนาดไหน เดี่ยวมันก็หดมาที่ใจเรา หดกลับมาที่ต้นเหตุ พอกลับมาที่ต้นเหตุ พอจิตมันจะออกวิปัสสนาสิ่งใด มันมีกำลังใจ ถ้าไม่มีศีล สมาธิ ปัญญา ก็พุทธพจน์กิเลสอ้างทั้งนั้น แต่ถ้ามันเป็นสมาธิ มันพื้นฐานขึ้นมา เดี่ยว

ตัวเองจะเห็นธรรม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต คนทำจริง คนรู้จริงขึ้นมา มันถึงเป็นความจริง กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจ

เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกแนวทางไว้ ระยะเวลาพิสูจน์คน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวักระยะไว้ แล้วเราเดินทางไป เดินทางตาม ระยะทางที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ แล้วพอมันเข้าไปถึงจุดเป้าหมายปลายทาง เราจะซึ่งใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไหม นี่มันถึงเป็นข้อเท็จจริง

ไม่ใช่พูดแต่ปาก หัวใจด้าน หัวใจมีแต่ความทุกข์นะ เราต้องซื่อสัตย์กับตัวเราเอง เราฟังธรรม ภาคปฏิบัติมันซึมเข้ามาในหัวใจเรานะ หัวใจเราต่อต้านไหม แม้แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษามาแล้ว “อืม หมดยุคหมดกาลหมดสมัย มันจะจริงหรือไม่จริง”

นี่กิเลส พุทธพจน์กิเลสมันอ้างอิง อ้างชักนำ แล้วก็ว่าเป็นชาวพุทธ ยิ่งในยุคปัจจุบันนี้ การประพฤติปฏิบัติในครุบาอาจารย์เรากำลังเจริญรุ่งเรือง ผู้ใดปฏิบัติเห็นใหม่มีคุณธรรมก็กราบไหว้บูชากัน แต่ถ้าไม่มีใครประพฤติปฏิบัติ ไปปฏิบัติเขาก็หาว่าคนบ้าอีก เขาไม่ทำกัน เขาอยู่ในวัดใน วาสงบเสงี่ยม เขาอยู่ด้วยความสุขสบายของเขา นี่พระอะไรออกไปรูดงค์ ออกไปเที่ยวป่าเที่ยวเขา มันจะหาความทุกข์มาใส่ตัวทำไม

เวลาถ้ามันไม่สนใจนะ พอเห็นคุณธรรมของครุบาอาจารย์ของเรา ธรรมที่ครุบาอาจารย์เรา ได้มา ได้มาจากไหน ก็ได้มาจากท่านคณคคว่าของท่าน ออกป่าออกเขาไปก็เพื่อหาใจ ออกรูดงค์ไป เพื่อหาใครล่ะ มันทุกข์ มันว่าเหว มันวิเวก มันอาลัยอาวรณ์ ทั้งนั้นเลยเวลาไปอยู่คนเดียวนะ ไปอยู่ในป่าในเขาคนเดียวไปคอดกอยู่ในป่าในเขานะ ไปทำไม ? ก็หามัน หามันให้เจอ นี่ไง หามันคือใคร

ถ้าเจอจิตก็เจอสมาธิ สมาธิกับจิตมันก็เหมือนกันนั่นล่ะ ถ้ามีสติขึ้นมา พอสงบขึ้นมา นี่ไหงหาไอ้ตัวนี้หามาตลอดเลย แล้วเวลาจะหามันเจอนะ จะอยู่ในที่คลุกเคล้าก็หามันไม่เจออีก ต้องแยกตัวมันออกมา พอเจอขึ้นมาแล้วจะให้มันทำอะไร ถ้ามีสติ เราหามันเจอแล้ว เราควบคุมมันได้ เราจะทำอย่างไร

แต่ถ้าไม่มีสตินะ ว่างๆ ว่างๆ จนผลลวนี่คือนิพพานนะ ผลลวนี่ว่าเราบรรลุธรรม เพราะจิตมันว่างๆ จิตมันจับต้องสิ่งใดไม่ได้ นี่ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นิพพาน เป็นความว่าง นี่ก็เป็นความว่าง ไร้สาระมาก นี่ไง เพราะกิเลสมันอ้างอิง กิเลสมันอ้างอิงกันไป

แต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านมาแล้ว ขณะจิตที่มันเปลี่ยนไป โสคาบัน สกิทา อนาคา พระอรหันต์นี่มันมีความเป็นไปของมัน พุคถูก มันต้องถูกเหมือนกันหมด สัจธรรมมีอันเดียว สัจธรรม ไม่มีสอง จะปฏิบัติแนวทางไหนก็แล้วแต่ เวลาประพฤติปฏิบัติตามจรตินิสัย ตามบารมีที่สร้างมา ปฏิบัติง่ายรู้ยาก ปฏิบัติยากรู้ง่าย ปฏิบัติไปมันมีขั้นมีตอน มันแล้วแต่อำนาจวาสนานะ เหมือนเรา ทำบุญมา เกิดมาสูงต่ำคำขาวไม่เท่ากัน แต่มีหัวใจเหมือนกัน มีร่างกายเหมือนกัน แต่ทำไมไม่เหมือนกันล่ะ

มันไม่เหมือนกัน ก็เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นมาบุญกรรมมันสร้างมา แล้วในเรื่องของปัญญา ก็เหมือนกัน เรื่องของจิตก็เหมือนกัน ถ้าเรื่องของจิตมันสูงต่ำคำขาวนะ คือมันสูงด้วยจิตใจมันสูงต่ำคือใจมันต่ำ คำขาวนี้กุศลอกุศล ถ้ามันเป็นอกุศล มันคิดอย่างไร มันก็คิดอกุศลวันยังค่ำ ถ้ามันเป็นกุศล มันมองอะไร มันก็เป็นกุศล กุศลเป็นความดีความชอบไปหมด สิ่งที่มันคิดเป็นกุศลไปหมด มองโลกในแง่ดีไป จิตใจสูง จิตใจมีเมตตา จิตใจที่ทำอะไรมันเป็นแง่บวก จิตใจต่ำ มันก็ต่ำ ซ้ำต่ำทราวม คอยคิดขวางเขาไป คอยทำลายเขาไป

คนเหมือนกันทำไมไม่เหมือนกันล่ะ แล้วประพฤติปฏิบัติกันแต่ละแนวทางมา คนจิตใจมันต่ำจะทำอะไร มันก็ทำแต่เรื่องต่ำๆ คนจิตใจมันสูงมันก็ทำเรื่องสูงๆ สูงๆ คืออะไร สูงๆ คือมันระวังตัวมันไง มันมีสติสัมปชัญญะไง มันรักษาใจของมัน รักษาใจเพื่อให้ใจมีหลักมีเกณฑ์ ให้ใจมีหลักมีฐาน ถ้าใจมีหลักมีฐานมันเป็นประโยชน์กับใคร ก็เป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น ใจดวงหนึ่งคู่ใจดวงหนึ่งนะ ผู้ประพฤติปฏิบัติถ้าใจเป็นธรรมขึ้นมาแล้วนะ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เป็นที่พึ่งของเราแล้วเป็นที่พึ่งของหมู่คณะ

คูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มาองค์เดียว สอนตั้งแต่พรหมลงมาเลย สอนได้สามโลกธาตุ ครูบาอาจารย์บรรลุธรรมขึ้นมาแต่ละองค์เป็นประโยชน์กับโลกขนาดไหน นี่ไง อัตตาทิ อัตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าเอาตนได้ เอาใจให้ได้ก่อน ถ้าเอาใจของเราได้ก่อน มันเป็นประโยชน์กับโลกมหาศาลเลย มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข

ผู้มีศีลมีธรรมอยู่ที่ไหน ฝนฟ้าจะตกต้องตามฤดูกาล สิ่งต่างๆ มันจะดีขึ้นไปหมด มันจะถูกรั้งกันขึ้นมา เพราะอะไร เพราะสิ่งที่ดี คนดีมีคุณ คนที่มีคุณธรรมสิ่งต่างๆ ค้อมครอง มันก็ร่มเย็นไป โดยธรรมชาติของมัน แต่ใครจะมีดวงตาเห็นล่ะ เรามันดวงตาบอด มันก็ตาของโลกใจ แล้วตาของโลกก็ไม่เชื่อ พูดสิ่งนี้มันพูดสิ่งที่เหลวไหล พูดจริงเป็นวิทยาศาสตร์สิ พูดสิ่งที่พิสูจน์กันได้สิ

นี่! เวลาปัญญาโลกมันจะคิดอย่างนั้นไง นี่มันโคตรวิทยาศาสตร์เลยนะ ธรรมะโคตรวิทยาศาสตร์เลย วิทยาศาสตร์มันมีอะไร วิทยาศาสตร์เป็นสิ่งที่พิสูจน์กันขึ้นมา แล้วแร่ธาตุมันเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา มันจะมีทฤษฎีใหม่มาลบล้างทฤษฎีเก่าตลอดไป

แต่สังขารม พระศรีอาริยมตไตรยก็จะมาตรัสรู้อันนี้ อนาคตวงศ์ก็จะมาตรัสรู้แบบนี้ เพราะอะไร เพราะมันเป็นมรรคญาณ มันเป็นการชำระกันที่จิต มันเป็นการชำระที่หัวใจ เพราะปฏิสนธิจิต มันเกิดในวิญญูะ มันจะเวียนตายเวียนเกิด มันไม่มีที่สิ้นสุด ถ้าธรรมะไปลบล้างอวิชชา จนไม่มีแรงขับ มันถึงพ้นออกไป นี่ใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้พระอรหันต์ที่ออกจากวิญญูะนะ

แต่ก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ขึ้นมา ไปศึกษากับเขานะ มันหันเข้าวิญญูะ หันเข้าโลก หันเข้าโลกธรรม หันเข้าสังสารเสริญของโลกเขา แต่พระอรหันต์หันออกนอกวิญญูะ สิ่งนี้มันเป็นเศษเดน มันเป็นของเหลือทิ้ง สอุปาทิเสสนิพพาน โลกธรรม ๘ มันมีสังสารเสริญนิพพาน มันเป็นของเหลือทิ้ง ของเหลือเดน ของที่ไม่รับรู้ แต่โลกมองกันไม่ออก โลกมองไม่เห็นว่าใจของใครมันจะทิ้งได้ถ้าทิ้งได้ขึ้นมา เรื่องของโลกก็คือเรื่องของโลก จะมีอะไรไปติดมัน มันคิดไม่ได้เพราะใจมันสูงส่ง ใจมันหลุดพ้นออกไปแล้ว หลุดพ้นออกไปแล้วด้วยวิธีการใด

นี่ใจ พระอรหันต์ต้องรู้วิธีการ ถ้าไม่รู้จักวิธีการเป็นพระโสดาบัน เป็นพระสกิทาคา เป็นพระอนาคา จะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาอย่างไร สิ่งที่เป็นครูบาอาจารย์มันต้องสอนเขา นี่ใจมันเป็นที่ฟังใจ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจของผู้ที่บรรลุนิพพานขึ้นมา สิ่งนี้มันเป็นจริง ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าเห็นตถาคต เห็นตั้งแต่ตอนไหน ?

เห็นตั้งแต่สมาธิธรรม นี่ใจ สมาธิธรรม ปัญญาธรรม สัมมาทิฏฐิ สัมมากัมมันโต สัมมาสติ สัมมาสมาธิ สิ่งต่างๆ มันเป็นสัมมา มันรวมตัวอย่างไร มรรคญาณมันรวมตัวอย่างไร มันทำอย่างไร นี่ต่างหากอริยสัจ มรรคญาณมันสำคัญมาก ถ้ามันไม่สำคัญ มันจะไม่ไปรู้ไปเห็นสิ่งต่างๆ หลุดออก สิ่งที่ไม่รู้ไปเห็น เว้นไว้แต่เห็นกาย เห็นกายมันเห็นอริยสัจเพราะอะไร เพราะเราเห็นกาย

เห็นกายเพราะอะไร เพราะจิตมันติดที่กาย สักกายทิฏฐิก็ติดเรื่องที่กาย กามราคะก็ติดเรื่องที่กาย กายทั้งนั้น สิ่งสัมผัสได้ทางโลกๆ มันสัมผัสกันได้ โอชะ สิ่งที่เป็นโอชะข้ามพ้นยาก

ถ้าหัวใจมันข้ามพ้นละ ข้ามพ้นจากโอชะ มันจะเอาอะไรไปข้าม มันก็ข้อวัตรปฏิบัตินี้ไง มรรคญาณนี้ไง สิ่งที่เป็นธรรมจักร สิ่งที่เป็นคุณธรรม มันจะยกใจนี้ให้ข้ามพ้น ข้ามพ้นจากโอชะ สิ่งที่เกิดในวัฏฏะ เกิดในกามภพ สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมาจากไหน เราต้องฝึกฝน เราต้องมีการกระทำ ถ้าพูดถึงศึกษารธรรมชั้นมานะ เราพอพูดถึงมรรคผลนิพาน ก็บอกว่า สุดเอื้อม จะพูดอะไร มรรคผลนิพานเขียวหรือ พูดธรรมะก็พูดถึงแต่บุญกุศลก็พอ

โลกเขาคิดอย่างนั้น เวลาพูดเรื่องบุญกุศล เรื่องกุศลอกุศล แต่พอพูดถึงสมาธิ ก็บอกว่า “เอ นี่มันตกไปสมณะ” พอบอกปัญญา ปัญญาเขาก็ปัญญาวิเคราะห์หัวใจในศาสนา

อันนั้นมันเป็นวิธีการนะ ในพระไตรปิฎกทั้งหมดเป็นวิธีการเข้าไปหาเป้าหมาย เป้าหมายคือสังขธรรม แต่ก็ไปวิเคราะห์หัวใจกันที่วิธีการ แล้วก็เถียงกันปากเปียกปากแฉะนะ เวลาตั้งวงขึ้นมา ก็เถียงกัน อภิธรรมเถียงกันไปเถียงกันมา

เถียงกันแล้วได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา นี่พุทธพจน์ทั้งหมด ต่างคนต่างพูด ต่างคนต่างตีความ ทั้งๆ ที่ศึกษามาเล่มเดียวกัน ตีความขึ้นมา นี่พุทธพจน์กิเลสมันอ้าง กิเลสใครหยาบกิเลสใครหนาละ กิเลสคนหยาบก็ตีความหยาบๆ กิเลสคนละเอียดก็ต้องสูงส่งอย่างนั้น ต้องว่ากันไปอย่างนั้น นี่มันเป็นโวหาร มันเป็นสัญญา มันเป็นเรื่องของโลก

ถ้าเรื่องของธรรม เราศึกษามาเวลาเราปฏิบัติจะทุกข์จะยากนะ ทุกข์ยากเพราะอะไร เพราะทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ความเป็นทุกข์ ทุกข์เพราะอะไร เพราะจะพ้นจากทุกข์ แต่โลกเขาทุกข์อยู่ แต่เขาพอใจจะทุกข์ คุณิเขาแสวงหากัน เขาทำหน้าที่การงานกัน เขาแสวงหากัน นั่นเป็นทุกข์ใหม่ ทุกข์นะ เครียดมาก วิตกวิจารณ์มาก ต้องบริหารจัดการขึ้นมา แล้วถ้าบริหารจัดการขึ้นมาไม่ได้สมความปรารถนา ไม่ถึงเป้าหมายก็ทุกข์อีก ทุกข์แล้วไม่มีวันจบนะ คุณิ คุณตลาดเงินล้มแล้วล้มเล่า รอบแล้วรอบเล่า เดียวขึ้นเดียวลงอยู่อย่างนั้น แล้วมันมีจบที่ไหน งานของโลกไม่มีวันจบนะ

แต่ถ้าทุกข์ของเรานี้จบ ถ้าจิตมันเข้ามาเป็นสัมมาสมาธิ แล้วมันออกแสวงหาของมัน งานนี้คืองานรื้อภพหรือชาติ รื้อภพหรือชาติที่หัวใจ ไม่ใช่รื้อภพหรือชาติที่ทะเบียนบ้าน ทะเบียนบ้านเห็น

ใหม่โอนสัญชาติได้ โอนไปแล้ว โอนข้ามสัญชาติ ได้เชื้อชาติกัน แต่ถ้ารื้อภพหรือชาติของเรา ทะเบียนบ้านไม่เกี่ยว ทะเบียนบ้านเป็นทะเบียนบ้าน เราเกิดมาเราก็เป็นสัญชาติไทย เราก็มีเชื้อชาติ เราก็มีทะเบียนบ้านของเรา ทะเบียนบ้านเป็นกฎหมายการปกครอง แต่ภพชาติเราอยู่ไหนล่ะ

ภวาสวะ ตัวภพ ความคิดมาจากภพ ความคิดมาจากใจ ที่ว่าความคิดให้ทุกข์กับคนนี้เป็น ของหยาบๆ ความคิดให้ความทุกข์กับคนนะ ทุกข์เพราะคิด ที่เราทุกข์กันอยู่นี้เพราะความคิดของเรา แล้วเราว่าสิ่งนี้เป็นความทุกข์ แล้วความคิดมันเกิดมาจากไหน

ความคิดมันเกิดมาจากภวาสวะ ถ้าไม่มีภพ ไม่มีใจ ความคิดจะเกิดกับเราไม่ได้ ความคิดเกิดกับเราไม่ได้หรอก มันไม่มีฐานที่ตั้ง มันไม่มีสิ่งใดให้มันคิดขึ้นมาได้ ทีนี้มันคิดขึ้นมา ภพชาติ อยู่ที่นี่ งานรื้อภพหรือชาติมันต้องต่อสู้กับความคิดก่อน ให้ความคิดสงบตัวลง พอความคิดสงบตัวลง ขึ้นมา มันก็ไปถึงตัวจิต ตัวจิตนั้นถ้ามันออก นี่ไงที่ว่าปัญญาเกิดจากจิต ไม่ใช่ปัญญาเกิดจากสมอง ใจ

โดยสามัญสำนึกปัญญาเกิดจากสมองก่อน เพราะเราเกิดโดยสมมุติใช้ใหม่ โดยสามัญสำนึกเรามีสมองเราคิดไปก่อน คิดไปนี่เป็นปัญญาอบรมสมาธิ นี่ไงปัญญาอบรมสมาธิ พุทโธๆ นี้ ก็คิด วิทกวิจารณ์ในพุทโธๆ ไม่ได้คิดหรือ ถ้าไม่ได้คิด พุทโธมันจะมาได้อย่างไร คิดพุทโธด้วยแล้ว มีสติด้วย พุทโธๆ เตี้ยพุทโธก็อ่อนลง สติอ่อนลงพุทโธก็หายไป พอพุทโธหายไปก็ตั้งขึ้นมา ใหม่ ฝึกจนชำนาญนะ เคลื่อนไหวเป็นพุทโธ เหมือนเราสวดมนต์เลย สวดมนต์จนชำนาญ มันท่อง ไปเลย รู้เลยว่าคำต่อไปเลย พุทโธๆ นี่มันก็เป็นความคิด

นี่ไง เราทุกข์เพราะคิดใช้ใหม่ เราถึงเอาความคิดเรามาไว้กับกรรม นี่ล่ะพุทธานุสติ อยู่กับ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทโธนี่ สะเทือนสามโลกธาตุ สะเทือนสามโลกธาตุเพราะอะไร เพราะใจเราเคยเกิดในสามโลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพ ปฏิสนธิจิตมันเคยเกิดเคยตาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกนะ บุญเพนิวาसानุสติญาณย้อนได้ไม่มีต้นไม่มีปลาย เกิดในนรกอเวจี เคยเกิดมาหมดแล้วในสาม โลกธาตุนี้

พอเราพุทโธ เพราะจิตตัวนี้มันไปเกิดใช้ใหม่ จิตมันมีข้อมูล ถ้าใครเข้าถึงข้อมูลของจิต บุญเพนิวาसानุสติญาณจะรู้ข้อมูลออกมาได้ทั้งหมดเลย แล้วมันสะเทือนไปทั้งหมดเลย สะเทือน

จิต พุทโธสะท้อนสามโลกธาตุ สะท้อนหัวใจ ยิ่งหัวใจมันสะท้อนจนหัวใจสั่นไหว สั่นไหวจนมันสงบนิ่ง แสงสว่างว่างหมด ว่างก็เป็นสมาธิ นี่ศีล สมาธิ ปัญญา

แล้วภพ ความคิดที่มันเป็นความทุกข์ ทุกข์เพราะคิด มันคิดขึ้นมาจากภพ ทีนี้ภพมันสว่างไสว ภพมันไม่มีวิชา มันก็เป็นวิชา วิชาคืออะไร วิชาคือปัญญา อวิชากับวิชา วิชาจะแก้ไข วิชา จรณสัมปันโน สิ่งที่เป็นวิชาการ วิชาธรรมไม่ใช่วิชาของโลก ไม่ใช่โลกีย์ปัญญา ความคิดมันเกิดจากภพ ความคิดเกิดจากเรา โลภียปัญญาความคิดที่เกิดจากเรา มันเกิดแล้วเป็นความทุกข์ มันสร้างแต่ผลเป็นทุกข์ขึ้นมา มันคิดซ้ำคิดซาก มันขี้ มันถ่าง มันเหยียบหัวใจอยู่ มันเหยียบหัวใจ เหยียบภพอยู่ มันเหยียบ มันจับ มันถ่าง เราก็มารู้ ชื่นอกชื่นใจมีความสุข

โลกเป็นอย่างนั้น โลกเขาพอใจจะทุกข์ แต่เรามาศึกษาธรรม พุทธพจน์เราต้องชื่อสัตย์ เราไม่ให้กิเลสมันอ้างเป็นพุทธพจน์ แล้วเราก็เชื่อมั่น แล้วก็คิดฟุ้งคิดซ่าน คิดไปประสาภิเลส ให้กิเลสมันแอบอ้างไป กิเลสแอบอ้างเพราะว่าค้นหาความทะยานอยากเราเข้มแข็ง เพราะเรามีแต่ตามกิเลสของเราไป

แต่ถ้าพอเราศึกษาธรรม มีครูบาอาจารย์คอยยับยั้งให้ตั้งสติ ถ้าสติมันยับยั้งความคิด หรือถ้ามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ความคิดมันไล่ความคิด ทุกข์เพราะความคิด สติก็ไล่ความคิดไปสิ มันทุกข์เพราะอะไร? สิ่งที่เกิดขึ้นมามันเป็นประสบการณ์ของชีวิตเรา แล้วมันกระทบกระเทือนกันมา สิ่งนั้นมันก็ผ่านมาแล้ว มันเป็นอดีตอนาคต เราจะไปคิดขึ้นมาเพื่อให้มันทุกข์อีกทำไม ถ้าคิดขึ้นมาแล้วทุกข์ ถ้าเรายังไม่เข้าใจ เวลาคิดขึ้นมามีอาการใหม่ มันสะท้อนหัวใจใหม่ มันสะท้อนแล้วถ้าเราเข้าใจแล้วไม่คิดล่ะ พอไม่คิดมันก็จบ แล้วเดี๋ยวคิดอีกรอบหนึ่งก็ทุกข์อีก แล้วก็คิดอยู่อย่างนี้ เนี่ยหาประสบการณ์

ถ้าคิดแล้วทุกข์ แล้วคิดทำไม? แล้วถ้าไม่คิด จะยับยั้งอย่างไร? จะยับยั้งก็ตั้งสติไง ก็ตั้งสติตามความคิดไป ก็ไปเห็นโทษของมัน เห็นโทษว่าคิดก็ทุกข์ ไม่คิดก็ไม่ทุกข์ แต่ถ้าไม่คิดมันก็มีตัวค้นหาความทะยานอยากขึ้นมาเรา ถ้าตัวเราขึ้นมา เราก็ไล่เข้าไปๆ ไล่เข้าไปที่ไหน ไล่เข้าไปจนเอาที่ภพนั้นไง ไล่เข้าไปจนที่ใจนั้นไง พอไปจนที่ใจ เวลามันปล่อยวางๆ จนไปถึงที่ใจ พอไปถึงที่ใจปั๊บ มันก็เห็นโทษ โอ้ ว่างๆ เราก็มีความสุขเพราะมีสติ เป็นสัมมาสมาธิ ไม่ใช่มีจนาสมาธิ

เป็นสัมมาสมาธิเพราะมีสติมีสัมปชัญญะ มีการใคร่ครวญ มีการศึกษา ถึงบอกว่านี่เป็นสมาธิไม่ใช่นิพพาน แต่ถ้าพุทธพจน์ที่กิเลสมันอ้าง “ว่างๆ ว่างๆ นิพพานเป็นอย่างนั้น ขั้นตอนเป็น

อย่างนั้น” นี้กิเลสมันจัดฉาก เป็นฉากๆ ไปเลยว่าถึงที่สุดแล้ว เดินตามสูตรเลย พิจารณาแล้วปล่อยวางอย่างนั้น จบสิ้นกระบวนการอย่างนั้น รอบหนึ่ง รอบสอง

กิเลสมันก็หลอกซ้ำสองซ้ำสาม ซ้ำแล้วซ้ำเล่า แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะหลอกไม่ได้ สุขปล่อยวางได้ขนาดไหน ขณะก็รู้ว่าขณะ ขณะคือมันปล่อยวางชั่วคราว ปล่อยวางแล้วมีสติ อ้อนี่คือสติ แล้วเราก็ใช้สติตามความคิดไปเรื่อยๆ พอมันปล่อยวางลึกเข้าไป คำว่าลึกเข้าไป ลึกหมายถึงว่ามันปล่อยวางได้นาน ช่วงการปล่อยวางมันนาน อารมณ์ความรู้สึกมันลึกซึ้งกว่า อุปจารสมาธิ เพราะมันยังรับรู้อยู่ แต่ถ้ามันใช้กำหนดเข้าไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุดนะ มันคิดไม่ได้เลย มันสักแต่ว่ารู้ นี่อัปนาสมาธิ อัปนาสมาธิมันสักแต่ว่ารู้ ภพอันนี้มันเป็นภพที่สะอาด มันไม่มีสิ่งกระทบ มันถึงต้องถอยร่นออกมาเป็นอุปจารสมาธิ ถึงจะวิปัสสนาได้

นี่ไง แล้วเราสังเกตจิตเรา จิตเวลามันคิด มันเสวยอารมณ์ เพราะความคิดไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ความคิด ความคิดเกิดจากภพ ความคิดเกิดจากจิต ที่นี้ความคิดเกิดจากจิต พอจิตมันสว่างขึ้นมา จิตมันเป็นเอกเทศขึ้นมาแล้ว ถ้ามันจะคิด มันมีสติขึ้นมา เวลามันคิดออกมา นี่ไงสังขาร มันเสวยอารมณ์ มันมีการกระทบๆ มันทุกข์เพราะว่ามันคิด พอมันทุกข์เพราะว่ามันคิด มันไม่รู้ว่ามันคิดอย่างไร แต่พอมันจับได้มันเห็น จิตมันกระทบกัน อารมณ์ความรู้สึก ธรรมารมณ์กับจิตมันกระทบกัน พอกระทบกันแล้วมันก็ตามไปแล้ว แต่ถ้ามีสติปั้บ มันกระทบกัน ถ้ามีกำลัง เราตามเลย ตามดูกระบวนการความคิดมันประกอบไปด้วย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

สิ่งที่เป็นความคิด ความคิดเรานี้ที่ว่าจิตนี้เร็วกว่าแสง ความคิดที่เกิดขึ้นมาแว็บๆ มันจะรวมไปด้วยรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สติมันจะทัน สติเร็วกว่าแสง สติมันจะยับยั้งสิ่งนี้แล้วเอาสิ่งนี้มาตีแผ่ เหมือนตีเหล็ก แผ่มันออกไป อารมณ์ความรู้สึกหนึ่ง ความคิดหนึ่ง ตีแผ่มันออกไป

ในความคิดมีอะไร มีรูปคืออารมณ์ความรู้สึก มีเวทนาคือความสุขความทุกข์ คือดีใจเสียใจ มีสัญญาคือข้อมูลที่เราคิดขึ้นมา มีสังขารที่มันจะปรุงเป็นความคิดที่ ๒ มีวิญญาณรับรู้ มันก็วนเป็นกระบวนการหนึ่ง

นี่! นี่! ถ้าไม่มีกระบวนการ เราไม่เห็น เราแยกแยะมันไม่เป็น มันก็คือความคิด นี่ไงที่ว่าความคิดมาจากไหน ทำไมคนเราถึงคิด ถ้ามันทัน พอมันมีความรู้สึก มันทันขึ้นมา นี่ละพุทธพจน์แท้ๆ มนุษย์เกิดขึ้นมามีธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทำไมมนุษย์มีธาตุ ๔ ชั้น ๕ ธาตุ ๔ ชั้น ๕ ไม่ใช่ใจ แล้ว

ทำไมมนุษย์เกิดมามีธาตุ ๔ ชั้น ๕ ละ ทำไมเทวดามีชั้น ๔ ละ ทำไมพรหมมีชั้น ๑ ละ ชั้น ๑ ก็มีจิตเหมือนกัน จิตปฏิสนธิจิตใจ จิตไปปฏิสนธิในพรหม ปฏิสนธิในเทวดา มาปฏิสนธิเป็นมนุษย์ แล้วธรรมะนี้ทำไมไม่พุดถึงจิตเลย ทำไมไปพุดถึงชั้น ๕ มนุษย์มีแต่ธาตุ ๔ ชั้น ๕ มหาภูตรูปคือร่างกาย นี้อรูปช้อนมา รูปช้อนมา ก็ไม่กั้นไป

จิตหนึ่งเดียว ทำถึงจิตสงบแล้วจะแยกแยะ จะค้นคว้า จะค้นหาสิ่งให้การกระทำมันจะย้อนกลับมาถึงตัวมันเอง นี่ศึกษา เห็นกระบวนการของความคิด เห็นกระบวนการต่างๆ นี่ทั้งหมด แยกได้ จี้อเข้าไปที่รูปก็ได้ เวทนาก็ได้ สัญญาาก็ได้ สังขารก็ได้ วิญญาณก็ได้ ดับหมดๆ ดับอย่างนี้ มันยังไม่รู้แจ้ง มันต้องแยกแยะจนถึงที่สุด ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข ทุกขไม่ใช่ชั้น ๕ พระโศคาบัน

พระโศคาบันเกิดที่ไหน พระโศคาบันเกิดที่ใจของมนุษย์ เกิดจากใจของคนทีสกปรก โสโครกนี้แหละ แต่เพราะประพฤติปฏิบัติตามธรรมวินัย ไม่ใช่เอาพุทธพจน์มาอ้างจนปากเปือกปากจระ ปากเปือกปากจระนี่มันตะครุบเงาไปวันยังค่ำ แล้วมันจะไม่ได้อะไรเลย เพราะมันเป็นมิจลาทิภูฏี ความเห็นผิดของใจ

อ้างพุทธพจน์เป็นมิจลาทิภูฏีตรงไหน?

ก็พุทธพจน์แต่ใจมันเป็นกิเลส ใจมันแอบอ้าง แล้วมันจะเป็นความจริงไปได้อย่างไร แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาละ มันต้องมีชื่อใหม่ ความจริงต้องมีชื่อใหม่ นาย ก นาย ข นายแดง นายดำนี่ สมมุติขึ้นมาเท่านั้นเอง แต่พอไปถึงไปจับตัวนาย ก นาย ข นายแดง นายดำ แล้วนาย ก นาย ข นายแดง นายดำ มันจะมีประโยชน์อะไร

พุทธพจน์ก็เหมือนกัน พุทธพจน์เป็นคำสอนขององค์พระสมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราเข้าถึงธรรมแล้ว คุณ คุณพระสารีบุตร ไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุคจนหมู่พระเจ้า สะเทือนกัน ไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพระสารีบุตรท่านไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลยให้เรียกพระสารีบุตรเข้าเฝ้า

“สารีบุตรเธอไม่เชื่อเราหรือ”

“ไม่เชื่อ เพราะความเชื่อมากิเลสไม่ได้ ข้าพเจ้าปฏิบัติของข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้ารู้เห็นเอง”

แต่เวลาพูดถึงต้นกระบวนการ เวลาพระอัสสชินี้ พระสารีบุตรได้เป็นพระโศดาบันจาก พระอัสสชิ กตัญญูรู้คุณนะ พระอัสสชินอนอยู่ที่ศิวิน จะกราบพระอัสสชีก่อนแล้วนอน นี่ไงแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนเทศนาว่าการสอนขึ้นมาตั้งแต่สกิทา อนาคตจนถึงที่สุด ทำไมจะไม่มีความกตัญญูกตเวทีกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า! ถ้าไม่มีความกตัญญูกตเวที จะปรารถนามาเป็นอัครสาวกเบื้องขวาได้อย่างไร! ปรารถนามาเป็นอัครสาวกเบื้องขวา เป็นธรรม เสนาบดี เป็นผู้เผยแผ่ธรรม เป็นแม่ทัพใหญ่ในการเผยแผ่ธรรมในพระพุทธศาสนา จะไม่เคารพ กตัญญูกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นไปไม่ได้

แต่ทำไมไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะท่านมีคุณธรรม ท่านมีธรรมในหัวใจ ของท่าน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นพระอรหันต์ พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ อัครสาวกต่างๆ ก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน แต่อ่านาจาสนาบาารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมากกว้างขวาง ๔ อสงไขย ลึกซึ่งต่างกัน กำลังมหาศาล การใช้ปัญญาแห่ง ทะลุจะรวดเร็วกว่า จะสุดขอดกว่า แต่ก็ออกจากใจพระอรหันต์นั้นล่ะ

พระอัครสาวกเบื้องซ้าย-เบื้องขวา ก็มีฤทธิ์กว่าเพื่อน มีปัญญากว่าเพื่อน สิ่งต่างๆ มีมากกว่าเพื่อน ก็สร้างสมขึ้นมาเป็นอัครสาวก อัครสาวกก็ต้องเป็นความปรารถนา แล้วเราสาวกที่ประพฤติ ปฏิบัติขึ้นมา ขอให้มันเป็นไปได้ ขอให้เราทำชื่อเสียงกับเรา ในศาสนาพุทธของเรา ในธรรมขององค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราต้องประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ด้วยความตั้งใจจริงของเรา อย่า ไปจามา จามาแล้วต้องวางไว้ก่อน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นความจริง นี่เหมือนกับเรา ทำงาน เราไปดูงานกันมา ดูงานแล้วเรามาทำงานกันใหม่

ไปดูงานมันก็ไปเที่ยวนะ มันเที่ยวไปเที่ยวแล้วอ้างว่าไปดูงาน นี่ก็เหมือนกันพุทธพจน์เป็น อย่างนั้น มันก็อ้างพุทธพจน์เป็นอย่างนั้น กิเลสทั้งนั้นเลย มันถึงไม่เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็น ความจริงขึ้นมา เราต้องซื่อสัตย์เป็นสุภาพบุรุษ สุภาพบุรุษสุภาพสตรีเราต้องซื่อสัตย์ แล้วเราทำ โดยซื่อที่จริงของเรา มันจะยาก มันจะง่าย มันก็อยู่ที่เราทำมา อาหารแต่ละมื้อ กินได้มากกินได้ น้อยก็แล้วแต่ที่เราปรารถนาจะกินมากน้อยแค่ไหน เรามีสติของเรา

ในการประพฤติปฏิบัติมันจะเป็นสมาธิ มันจะมีความสุข มันจะมีทุกข์ร้อน ถ้ามันทุกข์ เพราะกิเลสมันหยาบ มันต้องการความสงบเย็น ถ้าเราไปคิดว่าอยากสงบเย็น แต่เราเดินจงกรมอยู่

มันก็ร้อน แต่ถ้าเราเดินจงกรมอยู่กับพุทโธ อยู่กับปัญญาอบรมสมาธินะ เคี้ยวมันก็เย็น เย็นเพราะอะไร เพราะเรามีคำบริกรรม เพราะเราอยู่กับสติ เพราะเราอยู่กับปัจจุบัน

แต่ถ้าเราไปคิดนะ สมาธิเป็นความเย็นอย่างนั้น คิดไปอดีตอนาคต พอกำหนดอดีตอนาคต พลังงานมันส่งออกไปแล้ว ส่งออกไปแล้วเราก็ทำอยู่นี้ เหมือนคนบ้านร้าง เหมือนกับเราไม่เฝ้า ประตูบ้านเรา ขโมยมันขนไปหมดเลยนะ สติมันก็ขนออกไปแล้ว สมาธิมันก็ขนออกไปเผาทิ้งแล้ว เหมือนกับคนบ้านร้าง เดินไปเดินมาเหมือนคนบ้านร้าง

แต่ถ้าเรามีสติอยู่กับเรานะ นั่งสมาธิก็มีสติอยู่กับเรา เดินจงกรมก็มีสติอยู่กับเรา พุทโธก็พุทโธให้ปัญญาที่มีสติพร้อมไป มันจะเกิดอะไรขึ้น มันจะเป็นไปโดยสมดุขของมัน พอสมดุขของมัน บี้มันจะเป็นสมาธิทันที ถ้าไม่สมดุขของมัน นี่โง่มาปฏิบัติ ความสมดุข ความเป็นกลาง ถ้ามันทุกข์ร้อนไป มันก็เป็นอัตตกิลมถานุโยค มันพอใจกับสิ่งที่มันเคยเป็น กามสุขัลลิกานุโยค ไม่ได้ทั้ง ๒ ผัง

แต่ถ้าเราอยู่ของเราโดยปกติมีสติสัมปชัญญะแล้วเดินจงกรมไป บางวันก็ลงได้ดี บางวันมันก็ขัดแย้ง คำว่าบางวัน นี่โง่ชานาญในวสี คนประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เขาถึงจะต้องคอยตรวจตรา ความคิดเราตลอดนะ คิดดีคิดชั่ว คิดชั่วขึ้นมากก็ขอโหสิกรรม ไม่อยากคิด ไม่อยากทำ แต่มันเป็นเรื่องสุดวิสัย มันเป็นนามธรรม มันเป็นเรื่องมโนกรรมที่ไม่มีสติยับยั้งพอ

แต่ถ้าเป็นพระอรหันต์นะ “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา” ความคิดทุกความคิด สติสัมปชัญญะทั้งหมด เพียงแต่จะหยุดหรือไม่หยุด ถ้าหยุดมันก็จบ แต่เวลาเทศนาว่าการต้องปล่อยไปตามธรรมชาติ ไม่ใช่หยุด เวลาธรรมมันเกิด ปล่อยมันไปเลย ออกไปเต็มที เพราะมันเป็นสิ่งที่ว่าเอาสมมุติ มาแสดง สมมุติคือธาตุ ๔ ชั้น ๕ ชั้น ๕ ความรู้สึกนี้แสดงมันออกไป แต่มันออกมาจากธรรมที่รู้จักมันถึงเป็นสังขารธรรม

ถ้ามันออกจากธรรมไม่รู้จัก สิ่งนั้นมันเป็นสัญญา มันเป็นพุทธพจน์กิเลสมันอ้าง เป็นพุทธพจน์ฟังแล้วเป็นธรรมทั้งนั้น แต่กิเลสที่มันซ่อนเงื่อนมา มันจะหาผลประโยชน์ของมัน เอวัง